

REL101 1 Hellige tekster

Kandidat 1003

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
i Generell informasjon	Dokument	Ikke vurdert	Leveret
i REL101 2.-4. mars 2016	Dokument	Ikke vurdert	Leveret
1 Opplysninger før innlevering	Flervalg	Automatisk poengsum	Leveret
2 Innlevering	Filoplasting	Manuell poengsum	Leveret

REL101 1 Hellige tekster

Emnekode	REL101	PDF opprettet	19.09.2017 09:20
Vurderingsform	REL101	Opprettet av	Emma Hansen
Starttidspunkt:	02.03.2016 10:00	Antall sider	15
Sluttidspunkt:	04.03.2016 16:00	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201603300000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

Seksjon 1

Generell informasjon

Emnekode: REL101

Emnenavn: Hellige tekster

Dato: 2. mars kl 09:00 - 4. mars kl 15:00

Varighet: 2 dager

REL101 2.-4. mars 2016

Bokmål:

Besvar én av de to oppgavene:

Enten:

Gjør rede for ulike oppfatninger om Koranens tilblivelse. Gjør også rede for hvordan en tenker seg Muhammads liv knyttet til dette. Drøft hva ulike oppfatninger kan ha å si for Koranens funksjon som hellig tekst.

Eller:

Gjør rede for særtrekk ved Thomasevangeliet, og gjør rede for spørsmål som gjelder kanoniseringen av Det nye testamentet.

Nynorsk:

Svar på ei av dei to oppgåvene:

Anten:

Gjer greie for ulike oppfatningar om korleis Koranen blei til. Gjer også greie for korleis ein tenkjer seg Muhammad sitt liv knytt til dette. Drøft kva ulike oppfatningar kan ha å seia for Koranen sin funksjon som heilag tekst.

Eller:

Gjer greie for særtrekk ved Thomasevangeliet, og gjer greie for spørsmål som gjeld kanoniseringa av Det nye testamentet.

Klikk < neste > for å komme til innleveringssidene

1 OPPGAVE

Opplysninger før innlevering

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

Velg et alternativ

- Ja
 Nei

Jeg/vi bekrefter at jeg/vi ikke siterer eller på annen måte bruker andres arbeider uten at dette er oppgitt, og at alle referanser er oppgitt i litteraturlisten.

Velg ett alternativ

- Ja
 Nei

Innlevering

Her laster du opp besvarelsen din.
Merk at filen skal være en PDF.

Last opp dokumentet her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	4269918_cand-3048812_4270001
Filtype	pdf
Filstørrelse	357.149 KB
Opplastingstid	04.03.2016 13:17:56

Neste side
Besvarelse vedlagt

Koranens tilblivelse

Innholdsfortegnelse:

Innledning.....	1
Koranens tilblivelse.....	1-4
Muhammads liv og Koranen.....	4-6
Koranen som hellig tekst.....	6-9
Avslutning.....	9
Kildeliste.....	10

Innledning:

I denne besvarelsen vil jeg gå inn i dybden av Koranen. Jeg vil se på de ulike oppfatningene av tekstens tilblivelse, hvordan Muhammads liv var knyttet til dette og se på hvordan disse kan påvirke Koranens funksjon. I besvarelsen kommer jeg også til å fortelle mer om Muhammad, som er «formidleren» av den hellige teksten og anses som den største og siste profeten i Islam. Geografisk sett vil besvarelsen ta plass innen området som kalles Midtøsten. Jeg kommer også til å ta fram noen kjente religionsforskere og gjøre rede for noen få av deres teorier som er relaterte til oppgaven.

Jeg vil begynne teksten med å gjøre rede for de ulike oppfatningene ved Koranens tilblivelse. Deretter vil jeg gjøre rede for hvordan en tenker seg Muhammads liv er knyttet til dannelsen av Koranen. Jeg kommer også til å drøfte hva de ulike oppfatningene kan ha å si for Koranens funksjon som hellig tekst.

Koranens tilblivelse:

Den tradisjonelle framstillingen av Koranens tilblivelse var at den ble til under den første tredjedel av det 7. århundre i området rundt Mekka og Medina, og at den ble formidlet av Muhammad. Tekstens innhold var åpenbaringer gitt av guden Allah til Muhammad. Det var allikevel ikke før 20 år etter hans død at den kanoniserte teksten ble fiksert og satt sammen. Det var kalifen Uthman som sørget

for at Koranen ble bevart slik den var i både muntlig og skriftlig form. Denne utgivelsen ble ansett å være den eneste offisielle og autoriserte versjonen av Koranen. Dette ble begrunnet i selve Koranen, i profetens biografi kalt Sira og noen eldre tradisjoner om Koranens skapelse (McAuliffe, 2006, p. 59f).

Troende av Islam, muslimer, tror at innholdet i Koranen er en nøyaktig gjengivelse av en evig bok som finnes ved gud, Allah. Dette betyr at Koranen har preeksistens, liksom jødernes Tora. Begrunnelsen for dette finner de i sure 85, 21-22: «*Ja dette er en herlig Koran, på en velforvart (himmelsk) tavle*». Denne tavlen kalles Bokens mor (*Umm al-Kitab*) og er ifølge av muslimsk tradisjon skrevet på arabisk. Dette er grunnen til at de fleste muslimer ikke anser oversettelser av Koranen som gjengivelser av Guds ord (Rian & Eidhamar, 1999, pp. 47-48).

I løpet av de siste århundrene har forskere innen religiøse felt sett nærmere på den hellige tekstene. Dette gjelder ikke bare tekstene innen Islam, men også Kristendommen og Hinduisme for å si noen få av dem. Forskerne som har undersøkt tekstene er kritiske til deres tradisjonelle framstilling. Ettersom forskerne har sett på tekstene med en mer åpen og objektiv synsvinkel har det kommet frem flere teorier om dens egentlige originale opphav og dannelsen.

Angelika Neuwirth er en av disse forskerne. Neuwirth tilbyr en alternativ oppfatning av surene i Koranen, både til deres funksjon og bruk. Tradisjonelt sett blir surene oppfattet som Muhammads kortfattede åpenbaringer redigert til vers. Hun påstår at suren er den grunnformen som Muhammad selv valgte for sine åpenbaringer. Neuwirth tror at surene kan være liturgisk tilpasset for resitasjon. Hun mener derfor at en litterær analyse av Koranen må ta utgangspunkt i surene som en grunnhet. Neuwirth konkluderer med at surene og elementer i surene viser seg som tilpassede litterære former (McAuliffe, 2006, p. 64).

En som har utfordret alle kildene for den tradisjonelle framstillingen er John Wansbrough. Han var inspirert av den nye historisk og litterære bibelkritikken. Her kom det fram at man skulle være nøytral og bruke historisk tolke- og lese måte (Moxnes, 2015, p. 207). Han brukte dette i analysene av de muslimske kildene og kom fram til at de var litterære, noe som vil bety at de var oppdiktet. Wansbrough kom fram til at kildene var fiksert på en slik måte at de skapte en «frelseshistorie». Wansbrough påstod også at selv om kildene hadde felles innhold,

kunne han finne forskjeller i strukturen og ordleggingen i kildene. Dette ødela teorien om en «urtekst». Han mente at de originale kildene var individuelle tekster som kom fra forskjellige geografiske områder med forskjellige forfattere fra forskjellige tiår. I tillegg flyttet han konteksten for tilblivelsen fra Arabia til områder rundt Midtøsten. I følge Wansbrough var ikke Koranen en stabil kanon før minst to tiår etter Muhammads død (McAuliffe, 2006, p. 33). Geografien som kildene nå ble flyttet til har vist seg å være områder der det allerede hadde fantes veletablerte monotheistiske samfunn. Spesielt for jødedommen og Kristendommen. Slik kan/kunne det forklares hvordan jødisk og kristen tro og historie kom med i koranen.

En annen som også kom fram til at kildene kommer fra forskjellige forfattere fra Midtøsten er Günther Lüling. Lüling undersøkte om det var jødiske eller kristne påvirkninger og kilder i Koranen. I sin studie analyserte han hvert ord og vers for mulige oversettelser gjennom andre språk som kunne ha rådd i det geografiske området over dannelsens tidsspenn. Han påstår også at han har funnet ord i tekstene som hadde passet bedre til arameiske og hebraiske tilsvareelser. Lüling konkluderte sin studie med at Koranen «...contains a pre-Islamic Christian text as a primitive layer» (McAuliffe, p. 66). Dette vil si at koranen bygger på en kristen tekst. Lüling argumenterer for dette ved sine funn av passasjer i Koranen som har dobbel mening. Han gir da uttrykk for at disse passasjene består av muslimske originaler som har blitt lagt over kristne.

Dette passer til at flere vestlige forskere har funnet "låneord" i tekstene. Begrepet «låneord» står for ord som egentlig ikke tilhører det samme språket som de andre slik det var antatt. Dette betyr at de kan være ord som kommer fra de semitiske språkene, for eksempel gresk. Dette har skapt spørsmål om hvordan det (litterære) arabiske språk ble til.

En av dem som bygger videre på Lüling teori om at Koranen egentlig ble bygd på et annet språk er Christopher Luxenberg (pseudonym). Men Luxenberg strekker denne teorien enda lengre. I studien *Die syro-aramäische Lesart des Koran* (2000) argumenterer Luxenberg for at Koranen har en syrisk-aramaisk opprinnelse. Dette kunne ha skjedd ved at arabiske lærde brukte det de hadde lært fra den syrisk-aramaiske kultur i byggingen av sitt eget litterære språk. Siden store deler av det syrisk-aramaiske området var kristnet er det trolig at flere av de lærde araberne

også var kristne og at de brakte dette med i skapelsen av språket. Denne teorien forutsetter da at syrisk-aramaisk var det mest ansette språket som ble brukt i området der Koranen ble til. Med utgangspunkt i dette er det lett å gå over til en hypotese om at det arabiske språk egentlig bygger på dette språket. Luxenberg underbygde denne hypotesen ved å oversette Koranen ved å bruke syrisk-aramaisk i stedet for arabisk, og fikk da en mye bedre oversettelse. Dette støtter også hypotesen om at Koranen egentlig ble lagd av en gruppe. Luxenberg kom fram til at siden Koranens innhold ble misforstått på slikt vis vil si at den viten om at det syrisk-aramaiske språket ble brukt på Muhammads tid var borte. Han mente også at dette kunne tilsa at Koranen ikke hadde noen spesiell rolle i samfunnet på denne tiden (McAuliffe, pp. 69-71).

En motsetning til de tidligere religionsforskerne er John Burton. Han mente at tradisjonen om det det fantes ulike samlinger av Koranen ikke var sann. Burton satte spørsmåltegn ved hvorfor denne tradisjonen først oppstod tiår etter hans død. Han kom fram til at tradisjonen var funnet opp av muslimske lærde for å redde etablerte praksiser som ikke hadde noe basis i Koranen (Stanley, p. 63). For å gjøre dette påstår Burton at de lærde sa at det var mangler i Koranen. På denne måten kunne disse praksisene ha basis i dette «manglende» stoffet. Hans hypotese er: *«Islamic source theory 'has fashioned' the traditions which recount the history of the collection of the Quran»* (Stanley, p. 62). Burton konkluderer med at Koranen virkelig stammer fra Muhammad.

Muhammads liv og Koranen:

En annen av de hellige bøkene i Islam er Sira. Denne boken kalles «profetbiografien». Sira forteller om Muhammads liv, om åpenbaringene, hvordan åpenbaringene ble til Koranen og Koranens historie.

Sira forteller at Muhammad ble født rundt år 570 e.kr i Mekka. Han var den førstefødte og ble i ung alder foreldreløs. Etter foreldrenes død ble han oppfostret av bestefaren, etter også bestefarens død ble Muhammad sendt videre til onkelen. Muhammad ble tatt opp i onkelens karavane-«bedrift». Sammen red de gjennom Midtøsten for å selge handelsvarer. I løpet av disse turene dro de ikke bare gjennom Saudi-Arabia, men også mange andre land, også kristne land slik som Syria.

Det blir ofte vist til disse karavaneturene når det argumenteres for at Muhammad fikk inspirasjon av andre religiøse kulturer. Som jeg skrev tidligere var dette områder som ofte hadde blitt kristnet, eller kunne også vært jødiske. Men det var også trolig at det var områder med andre religioner, både polyteistiske og monoteistiske, som Muhammad også kunne ha fått inspirasjon fra. Det er dette religionsforskerne John Wansbrough, Günther Lüling og Christopher Luxenberg har konkludert med i sine studier.

Hele livet søkte Muhammad etter Gud. I hans fødselsby var det tilbedelse av en annen guddom. I omtrent år 630 fikk han til slutt en åpenbaring. Det fortelles at han fikk et vers han skulle sitere: «mennesket er skapt av en blodklump». Denne åpenbaringen skremte Muhammad. Deretter kom det en engel til Muhammad, engelen Jibrihl. Dette skal visstnok være den samme engelen som kom til jomfru Maria, Gabriel. Muhammad var i tvil om hva møtet med engelen betydde, men hans første kone Khadidja trodde på ham. Muhammad og Jibrihl møttes flere ganger og han fikk flere åpenbaringer, men skrev dem ikke ned under denne perioden.

Muhammad var gift flere ganger. Da han var voksen jobbet han for en rik kjøpmannsenke. Etter flere år i hennes tjeneste ble de to gift. Khadidja ble hans første kone. Hun var kristen, men gikk over til Islam. Året hun døde blir kalt «sorgens år», noe som kan vise til at de hadde et godt ekteskap. Etter sin død har hun blitt et ideal som en god kone. Muhammad giftet seg ikke på nytt før etter Khadidjas død. Etter dette hadde han flere koner, gjerne på samme tid. En av de mest kjente konene var Aisha. Hun var datter av Muhammads venn Abu Bekr og ble gift med Muhammad i veldig ung alder. Aisha påstås å ha vært Muhammads yndlingskone. I en av historiene fortelles det at hun forsvant en liten stund under en karavanetur. Hun påstod at hun hadde lett etter et smykke hun hadde mistet, men resten av karavanefolket trodde henne ikke og trodde hun hadde vært utro. Det gikk så langt at en av de andre mennene mente at Muhammad måtte «kvitte» seg med Aisha. Det var da Muhammad plutselig fikk en åpenbaring om beskyttelse for en ærbar, kvinne angående seksuelle anklager. Ellers fikk også Muhammad en «åpenbaring» om at profeter kunne ha så mange koner og slavinner som de ville, andre kunne ikke ha flere enn fire koner.

Det skal ha skjedd flere ganger at Muhammad «plutselig» fikk åpenbaringer. Om disse var virkelige budskap fra Allah, eller om de var påfunn av mannen selv kan

en ikke si med sikkerhet. Men disse åpenbaringene ble allikevel tatt vare på, i minnene. Åpenbaringen med Aisha er et eksempel på hvordan Muhammad kunne påvirke og forme budskap om til lov.

Da Muhammad begynte å forkynne det han hadde lært var det ingen som trodde på ham. De som ble «omvendt» ble sett på som «svake» og ble forfulgt. De som ikke var imot Islam var de jødiske og kristne, og de ble derfor sett på som støttespillere. Det ble så ille i Mekka at Muhammad og hans følgere måtte utvandre fra byen. De dro da fra Mekka til Yatrib, senere kalt Medina. Her ble Muhammad sett opp til og ofte spurt om hjelp i politiske spørsmål og problemer. Han ledet flere seiersrike kriger. Muhammad/De var alliert med flere jødiske stammer, men dette ble avbrutt da en av stammene valgte å forråde Muhammad ved å starte forhandlinger med fienden. Dette endte med at Muhammad forhørte, eller torturerte, den jødiske stammen og drepte alle mennene. Kvinnene og barna ble tatt til slaver, Muhammad tok til og med en av kvinnene til kone. Dette var rundt år 624 og ble starten på fiendskapen mellom Islam og Jødedommen.

Etter bruddet med jødene fikk Muhammad en ny åpenbaring om at muslimene skulle slutte å be mot Jerusalem, som tidligere spådd, men heller mot Kaba'en. Muhammad sa da at det ikke hadde vært Adam som hadde bygget Kaba'en, men Ibrahim og Ismail (de jødiske Abraham og Ismael) (Rian & Eidhamar, p. 157). Han forente da tradisjoner og riter fra den gamle arabiske religionen med den nye Islam. I ca. år 630 inntok Muhammad og hans følgere Mekka. De avrenset da byen, og Kaba'en, for alle rester av avgudene. Muhammad døde noen få år etter dette, rundt år 632.

Det befestes her at Muhammad forente Islam med den gamle arabiske religionen, men da hovedsakelig med tradisjoner og ikke tro.

Koranen som hellig tekst:

Det er som sagt et stort utvalg av meninger om Koranens opphav. Noen mener at historien om Muhammad er sann, andre at det bare er funnet på. Spørsmålet er hvordan dette har påvirket boken. I denne delen vil jeg drøfte for og

imot dette. Min problemstilling er: «Kan de ulike oppfatningene om Koranens tilblivelse påvirke dens funksjon som hellig tekst?».

Jeg vil starte drøftingen med mine argumenter som er for at Koranen kan bli påvirket. Det har vært teorier om at grunnen til at Muhammad ikke skrev ned åpenbaringene selv var fordi han var en analfabet. Det var trolig dette som førte til at Islam ble en muntlig før skriftlig tradisjon. Tanken om at han var en analfabet har blitt støttet av flere. Det er allment anerkjent at det var andre enn Muhammad som skrev åpenbaringene ned, i hvert fall store deler. Dette har bidratt til usikkerhet om det budskapet fra Muhammad ble korrekt nedskrevet. Hvis Islamske tradisjoner virkelig var muntlige over en lengre periode er det svært trolig at deler av teksten har blitt endret. Hvor mye dette påvirker Koranens status kan diskuteres. Men ettersom teksten allerede hadde blitt endret kan det også bety at den kunne blitt det senere også. En grunn til dette kan være at innholdet har virket utdatert i det endrende samfunnet. Hvis dette viser seg å være saken ville det tatt bort store deler av den historiske troverdigheten.

Som jeg fortalte tidligere i den muslimske oppfatning om dannelsen, befestes det at Muhammad forente Islam med den gamle arabiske religionen etter de hadde inntatt Mekka. Jeg tenker at dette kan ha vært et «skalkeskjul» for hvorfor Islam hadde flere likhetstrekk ved denne religionen. Denne delen fra Siraen gjaldt kun tradisjoner og riter, men det viste at religionen kunne endres og formes. Med dette utgangspunktet er det lett å se at hele religionen kan ha blitt formet og redigert. Dette betyr at det også er mulig at andre religioner også har kommet med, slik som Wansbrough og Lüling tidligere argumenterte for. Christopher Luxenberg påstod til og med at han kunne finne kristne tekster i Koranen. Dette synet på Koranen, at den kan være en redigert samling av andre religiøse tekster, kan ødelegge Islam som en særegen religion. Dette betyr at den mister sin religiøse funksjon for egen religion, men kan brukes som kilde for andre religioner i stedet.

Mitt siste argument for at Koranen kan bli påvirket av andre oppfatninger går mer inn på Muhammad. Argumentet er at religionen kan være fullstendig oppfunnet. Denne tanken kan minne om det første argumentet om at den ble formet av andre, men dette tar den enda lengre. Argumentet går ut på at Muhammad kan ha vært en enkel mann som ønsket autoritet. Det er mulig at han så en mulighet til å skaffe dette ved å starte en religion, med ham selv i sentrum. Både hjemme og på reiser

hadde han mulighet til å se hvilken makt en religion kunne ha over folk. Det er også mulig at Muhammad hørte om Jesus på en av turene og tenkte at han kunne gjøre det samme, dette kan også høre sammen med hvorfor han valgte å «videreføre» den kristne historie. I løpet av studiet av Muhammads historie la jeg merke til hvordan flere hendelser fra hans liv kunne minne veldig om flere hendelser fra de jødiske Genesis og Exodus. Noen av disse handlingene dette gjelder er Muhammads møte med Jibrihl, åpenbaring i grotten, og frelsningen av folket fra troen på avgudene. De siste hendelsene minner veldig om historien til den jødiske profeten Moses. I tillegg til dette passer også beskrivelsen av den jødiske messias Muhammad. Jesus ble avslått for å være messias av rabbiene fordi de bibelske profetene hadde beskrevet en «*jordlig konge som ville lede Israel inn i seier*» (Stanley, p. 19) slik som den tidligere kong David. De forventet en krigersk befrier, men fikk en fredelig kjærlighetsprofet. Muhammad derimot passet denne beskrivelsen. I Siraen fortelles det at han ledet flere seirende slag, slik jødene hadde tenkt at deres messias ville gjøre. Grunnen til at jødene ikke tenkte dette kan være relatert til det ødelagte forholdet mellom imellom. Eller det kan være at Muhammad ble tillagt denne historien, enten av seg selv eller av noen andre for å gis større autoritet, både blant tilhengere/muslimere og andre. Dette argumentet ville ikke påvirket Koranens eller Islams historie, men det ville ødelagt tanken om religionen. Koranen ville dermed kun ha blitt ansett som en historisk kilde, men ikke religiøs.

Jeg vil nå ta for meg argumentene imot at Koranen kan bli påvirket av oppfatningene. Som mitt første argument for at Koranen kan bli påvirket kom jeg inn på det om at det var flere forfattere av teksten. Jeg skrev også at det var stor enig rundt denne tanken. Dermed vet muslimer at tekstens innhold kan ha blitt endret, men de velger å tro at den ikke ble det. Jeg vil derfor si at dette ikke kan påvirke muslimenes oppfatning av koranen som hellig bok.

I Islamsk tro er det også en selvfølge at den jødiske og kristne historien ble videreført. De sier selv at Muhammad er den siste profet, etter Jesus. Muhammad skulle rettleder folket etter at de andre hadde feiltolket budskapet. Derfor brukes bøkene Mosebøkene også i Islam, fordi det er også deres forhistorien. Det er meningen at historien skal være den samme. Det faktum at religionene ligner hverandre burde heller støtte det Islam som den siste rette religion Dette

argumentet vil altså si at studier av religionsforskere slik som Wansbrough ikke kommer til å ha noen påvirkning av muslimers syn på Koranen.

Til slutt vil jeg argumentere for at Koranens funksjon kommer til å bli den samme videre, kanskje for alltid, så lenge folk tror. Som det stod i sure 85, 21-22, det er en himmelsk utgave av boken. Bare dette gir boken titler som evig og hellig. Muslimer tenker at Koranen er en evig bok og kan aldri bli utdatert. Uansett hvor mange hypoteser og teorier religionsforskere kommer fram til vil de ikke kunne utfordre Koranens posisjon som den hellige bok.

Som en summering av denne drøftingen vil jeg påpeke at det er lite trolig at Koranen inneholder det samme budskap som Muhammad fortalte for så mange år siden. Det kan også godt være at Islam egentlig bare er en ide skapt ut fra andre religioner eller ingenting. Jeg kom allikevel fram til at det er vanskelig å stille vitenskap og religion opp mot hverandre. Det går ikke å forene dem, men heller ikke å velge en av dem.

Min konklusjon på denne oppgaven er at Koranens funksjon ikke kan bli påvirket av de ulike oppfatningene, både om tilblivelsen eller Muhammad. For spørsmålet var om oppfatningene kan påvirke bokens funksjon som hellig tekst, men for å svare på dette må man også gå inn på uttrykket *hellig skrift*. En hellig skrift viser ikke til kvaliteten til en tekst, men til et bånd mellom en tekst og de som gir den særlig status. Derfor kommer Koranen til å fortsette å være hellig så lenge det er folk som tror at den er det.

Avslutning

I løpet av denne oppgaven har vi altså kommet fram til at det er mange forskjellige oppfatninger om Koranens tilblivelse. I denne teksten har jeg tatt opp noen av teoriene og tankene angående dette. Jeg har forsøkt å se tilblivelsen gjennom flere perspektiv, da spesielt med vitenskapelig- og religiøstperspektiv. Som jeg kom fram til i drøftningsoppgaven så jeg at det var vanskelig å forene disse to. Jeg mener dermed at det ikke er mulig å velge en av dem som riktig svar. Religion er ikke noe som kan påvises ved fakta. Det er opptil den individuelle å tro.

Kildeliste:

Vegge, T. (24.08.2015). Forelesning: Hebraisk bibel – fortelling og historie

Vegge, T. (12.10.2015). Forelesning: Hellige tekster i Koranen

Vegge, T. (03.11.2015). Forelesning: Alternative oppfatninger av Koranens tilblivelse

Vegge, T. (16.11.2015). Forelesning: Koran tolkning og vestlig vitenskap

Eidhamar, L.G. (03.09.2015). Forelesning: Islam

Shults, F.L. (08.02.2016). Forelesning: Jesus

McAuliffe, J. D. (2006). *The Cambridge companion to the Qur'ān*. Cambridge: Cambridge University Press.

Moxnes, H. (2015). *Historien om Det nye testamentet*. Oslo: Verbum.

Rian, D., & Eidhamar, L. G. (1999). *Jødedommen og islam* (2. utg. ed.). Kristiansand: Høyskoleforl.

Stanley, C. D. (2010). *The Hebrew Bible : a comparative approach*. Minneapolis, Minn: Fortress Press.

Husk å klikke <Lever prøve> og bekreft ved å klikke < Ja, jeg leverer prøven nå>